

Gesprekshandleiding focusgroep

Versie 22 februari 2021

Praktische zaken

- De focusgroepen worden online via Webex meetings gehouden
- Er is 1 gesprekleider en 1 co-host
- Gesprekken worden opgenomen (alleen geluidsopname wordt uitgewerkt)
- Totale duur 90 minuten
- Ideale groepsgrootte 6-8 mensen

Introductie - 15 min

- Gespreksleider heet deelnemers welkom.
- Gespreksleider introduceert zichzelf en de co-host introduceert zichzelf.
- Gespreksleider noemt het doel van deze bijeenkomst: tijdens deze bijeenkomst willen we met jullie spreken over een mogelijk scenario over hoe de aanpak van coronacrisis de komende tijd kan verlopen en wat dat voor u betekent. Deze inzichten kunnen worden gebruikt voor beleid en overheidscommunicatie.
- Introductierondje deelnemers: noem je naam, woonplaats en wat je het grootste deel van je tijd doet, dus of je op school zit, studeert, betaald werk verricht, vrijwilligerswerk doet, gepensioneerd bent, voor de kleinkinderen zorgt (vb. noemen afhankelijk van deelnemersgroep). **[Co-host schrijft hier mee, want introductierondje komt niet op opname]**
- Gespreksleider licht de gespreksregels toe: openheid en eerlijkheid benadrukken, iedereen uit laten praten, alle deelnemers zijn gelijkwaardig, veilig voelen om alles te delen. Wij gaan zorgvuldig om met jullie informatie en vragen jullie ook om zorgvuldig met elkaars informatie om te gaan.
- Regels online: zet je microfoon uit, tenzij je iets wilt zeggen. Je kunt ook altijd de chat gebruiken als je iets kwijt wilt en daar geen ruimte voor ziet tijdens het gesprek.
- Zoals aangekondigd zal het gesprek worden opgenomen. Dit doen we om een goed verslag van deze bijeenkomst te kunnen maken. In dit verslag noemen we geen namen. Op basis van het verslag van deze en andere bijeenkomsten, maken we een rapportage die we naar het ministerie van volksgezondheid sturen. Een samenvatting van deze rapportage zetten we ook op onze website. Zodra deze op onze site staat, sturen we u een mailtje. **Gaan jullie akkoord met opname, graag duimpje omhoog als dat zo is.**

DAN STARTEN WE NU DE OPNAME IN WEBEX / COHOST NEEMT GESPREK OOK OP MET IPAD/TELEFOON

- Zou je opnieuw via een duimpje omhoog kunnen laten weten of je akkoord met de opname? Dan hebben dat ook op de opname staan. **[wachten tot iedereen ze duim omhoog heeft gedaan]**

Openingsvragen – 15 minuten

[Achtergrond (niet noemen aan deelnemers): hier een soort nulmeting doen]

1. Als je een cijfer moest geven aan hoe je je nu voelt, waarbij een 1 heel slecht is en een 10 heel goed, welk cijfer zou dit zijn? *Schrijf je antwoord in de chat.*
Gespreksleider: geeft samenvatting van de antwoorden en vraagt een paar deelnemers om het antwoord toe te lichten.

2. In hoeverre lukt het je over het algemeen om op dit moment de maatregelen na te leven? *Laat in de camera zien middels een duimpje hoe het gaat: duimpje omhoog is goed, duimpje omlaag is slecht en duimpje in het midden is soms gaat het goed en soms gaat het slecht.*
Gespreksleider: geeft samenvatting van de antwoorden en vraagt een paar deelnemers om het antwoord toe te lichten.
3. Welk maatregel vindt je het lastigste om na te leven en waarom? *Een rondje maken langs alle deelnemers en ook vragen waarom ze die maatregel lastig vinden.*
Gespreksleider: geeft samenvatting van de antwoorden en noemt dat we later nog uitgebreider zullen spreken over de maatregelen.
4. Ben jij bereid om je laten vaccineren? *Deelnemers laten antwoorden in de chat. Rondje maken langs alle deelnemers om belangrijke motivatie voor antwoord op te halen (kort; 1 motivatie per deelnemer)*

SCENARIO 1 – 5 minuten scenario schetsen + 20 minuten voor het bespreken van het scenario adhv de vragen.

We willen nu een scenario met jullie bespreken. Het gaat hier om een gedachtenexperiment. Ook wij weten niet of dit uit gaat komen.

Het scenario waar we met jullie over in gesprek willen gaan ziet er als volgt uit:

[co-host deelt zijn/haar scherm en toont powerpoint slide met scenarioschets; de gespreksleider licht het scenario toe]

- Het is mei en alle kwetsbare mensen zijn gevaccineerd. Dat houdt in: alle verpleeghuisbewoners, verstandelijk beperkten, zoveel mogelijk mensen van 60 jaar en ouder, waarvan in ieder geval de oudste en mensen tussen de 18 en 60 met een medische indicatie die in zogenaamde ‘hoog risicogroep vallen’ (bron: vaccinatiestrategie).
- Niet alleen zijn alle kwetsbare mensen gevaccineerd, ook loopt het aantal besmettingen terug. Waar dat halverwege februari nog zo’n 4500 mensen per dag waren, zijn dat er nu in mei nog gemiddeld 1800 per dag.
- Ook liggen er minder mensen met corona in het ziekenhuis. Halverwege februari waren er gemiddeld 150 nieuwe ziekenhuisopnames per dag en 30 nieuwe IC-opnames. Nu worden een stuk minder mensen met corona opgenomen in ziekenhuis. Het gaat om minder dan 40 nieuwe ziekenhuisopnames per dag en minder dan 10 nieuwe IC-opnames per dag. Hierdoor is weer meer ruimte voor de reguliere zorg.
- Tot slot daalt ook het aantal mensen dat sterft als gevolg van corona. Waar halverwege februari nog gemiddeld 60 mensen per dag stierven aan corona, is dat nu nog ongeveer 10 mensen per dag.
- We zijn – om in de termen van de routekaart te spreken – veranderd van het niveau ‘zeer ernstig’ naar het niveau ‘zorgelijk’. En bij dit nieuwe risiconiveau hoort ook een ander maatregelenpakket.
- De basismaatregelen blijven gelden (gespreksleider: benoemt de maatregelen), maar een aantal andere maatregelen zijn aangepast:
 - Alle scholen zijn weer open.

- Je mag naar het werk voor training en scholing
- Je mag thuis max. 6 bezoekers ontvangen, waar dat nu nog 1 persoon is en de groepsgrootte buiten of in publieke ruimtes wordt ook verhoogt naar max. 6 personen, waar dat nu nog 2 is.
- Restaurants, cafés en sportkantines zijn weer open, maar wel voor max. 50 gasten in totaal en 6 personen per tafel. Daarbij gelden net als vorig jaar in de zomer de regels dat je van te voren moet reserveren, je moet registreren en bij klachten niet komt.
- Sporttrainingen zijn overal, binnen en buiten, weer mogelijk, maar wedstrijden nog niet.
- Evenementen zijn weer toegestaan, maar net als bij de horeca geldt een max. van 50 personen per zaal en geldt dat je moet reserveren, je moet laten registreren en moet zitten op een toegewezen plaats.

Vragen over uitkomstmaat welzijn

5. Welk gevoel roept dit scenario bij je op?
Gespreksleider: een aantal deelnemers het woord geven en nagaan of alle mogelijk beelden zijn opgehaald.
6. Als je terug denkt aan het cijfer dat je aan het begin gaf over hoe je je voelt, denk je dat dit cijfer hoger wordt als dit scenario werkelijkheid wordt, juist lager of hetzelfde blijft? *Deelnemers in de chat laten antwoorden met hoger, lager, hetzelfde.*
Gespreksleider: een aantal deelnemers om een toelichting op hun antwoord in de chat vragen. Doorvragen, wat draagt het meest bij aan deze verandering van score?

Vragen over uitkomstmaat vaccinatiebereidheid

[vraag 7 alleen de jongeren stellen; vraag 8 alleen aan de 60 +]

7. Als we ervan uitgaan dat in mei de meeste kwetsbaren in onze samenleving zijn gevaccineerd. Verandert dat iets aan jouw bereidheid om je te laten vaccineren? *Gespreksvorm*
- [waarschijnlijk heeft dit gegeven alleen invloed op mensen die zich of wel willen laten vaccineren of nog twijfelen en mogelijk is dit antwoord al gegeven bij de openingsvraag]
8. In hoeverre vinden jullie het belangrijk dat mensen die jonger zijn dan 60 jaar zich ook nog laten vaccineren als straks in mei de meeste kwetsbaren in onze samenleving zijn gevaccineerd?
Gespreksvorm

Vragen over uitkomstmaat naleving maatregelen

9. Wat doet het met je als je de maatregelen zoals geschetst in het scenario na in mei zou moeten naleven? *Gespreksvorm*
10. A. Denk je dat je de maatregelen die volgens het scenario in mei gelden na gaat leven?
B. Welke maatregelen wel en welke niet?
C. Waarom wel of niet naleven? Heeft het te maken met willen of kunnen (factoren Health Belief Model in het achterhoofd houden)?
Gespreksvorm

Pauze: 5-10 minuten

Communicatieboodschappen – 20 minuten (10 minuten per boodschap)
[Achtergrond (niet noemen aan deelnemers): hieronder geven we twee communicatieboodschappen. Vervolgens nagaan wat dat betekent voor gedrag]

Intro: we willen jullie nu twee teksten voorleggen. Je kunt het scenario dat we zojuist bespraken los laten. We zijn benieuwd naar wat deze teksten op dit moment voor jou betekenen.

[co-host laat slides met teksten zien]

Communicatieboodschap 1:

Een mondkapje op, anderhalve meter afstand houden, je laten testen bij klachten: zelfs als je bent gevaccineerd, is dat nog niet voorbij. Want ook na vaccinatie kun je nog corona krijgen en het mogelijk aan anderen overdragen. Het vaccin beschermt je namelijk wel tegen ziekte, maar we weten nog niet zeker of vaccinatie ook besmetting en verspreiding tegen gaat. Er komt een moment dat de vaccinatiegraad wél voor versoepeling gaat zorgen. Tot die tijd geldt de oproep aan Nederlanders die al gevaccineerd zijn en die niet gevaccineerd zijn om zich nog aan alle coronamaatregelen te houden.

11. A. Wat vind je van dit argument om de maatregelen nog op te volgen?
B. Is deze uitleg over waarom het nodig is om nog maatregelen te hebben, van invloed op jouw naleving van de maatregelen?
12. Verandert deze boodschap nog iets aan jouw vaccinatiebereidheid? *Geef kort antwoord in de chat.*
Gespreksleider: geeft samenvatting van de antwoorden en vraag een paar deelnemers om het antwoord toe te lichten.

Communicatieboodschap 2 [alleen als tijd het toelaat]

Besmetting met Covid-19 zorgt vooral bij ouderen en mensen met een kwetsbare gezondheid voor een ernstig ziektebeeld en/of opname in het ziekenhuis. Maar ook een mildere variant van Covid-19 kan zorgen voor langdurige klachten (o.a. vermoeidheid, reuk en smaakverlies, concentratieverlies en hoofdpijn). Het is nog onbekend hoe lang deze klachten aanhouden en of ze er zelfs ooit helemaal van af komen. In Nederland zijn inmiddels tienduizenden gevallen bekend. Daarom de oproep aan alle Nederlanders om zich aan alle coronamaatregelen te houden.

13. A. Is deze boodschap nog van invloed op jouw naleving van de maatregelen?
B. Is deze boodschap nog van invloed op jouw bereidheid om je te laten vaccineren?

Afsluiting - 5 min

- Wat kan jou helpen om deze tijd goed door te komen? (optioneel)
- Heeft er iemand nog een vraag of opmerking?
- Wat vond je van de bijeenkomst? Heeft het je nog iets gebracht?
- Gespreksleider bedankt deelnemers.